

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-04-29

Diarienummer 1471/21

Handläggare

Lena Risfelt

Telefon: 031-368 03 61

E-post: lena.risfelt @stadshuset.goteborg.se

Yttrande över Länsstyrelsens prövning av antagande av detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt. Nu fråga om fullmakt

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen

Förste stadsjuristen Erica Farberger, eller den hon sätter i sitt ställe, får fullmakt att företräda Göteborgs Stad i besvarandet och bemötandet av Länsstyrelsens prövning av kommunfullmäktiges beslut 2022-02 24 § 6 av antagande av detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt. Tillika att i alla domstolar i ärendet föra Göteborgs Stads talan i målet med inriktningen att den av kommunfullmäktige antagna detaljplanen ska ligga fast.

Sammanfattning

Göteborgs Stad förväntas behöva bemöta Länsstyrelsens överprövning av kommunfullmäktiges antagande av detaljplan av detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt. Denna detaljplan är också överklagad till mark- och miljödomstolen. För att bemöta Länsstyrelsens överprövning och förbereda eventuellt yttrande till domstol föreslås att kommunstyrelsen utser ombud för att föra Göteborgs Stads talan med inriktningen att den av kommunfullmäktige antagna detaljplanen ska ligga fast.

Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret bedömer att ärendet inte har någon påverkan på dessa dimensioner.

Bilagor

1. Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2022-02-24 § 6
2. Länsstyrelsens beslut 2022-03-31 om att pröva kommunfullmäktiges antagandebeslut

Ärendet

Göteborgs Stad förväntas besvara Länsstyrelsens överprövning och tillmötesgå synpunkter om ändring i plankartans bestämmelser för att Länsstyrelsens inte ska upphäva kommunfullmäktiges antagande av detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt. Detaljplanen är också överklagad till Mark- och miljödomstolen. För att förbereda ett yttrande över dessa båda prövningarna föreslås att kommunstyrelsen utser ombud för att föra Göteborgs Stads talan i målet med inriktningen att den av kommunfullmäktige antagna detaljplanen ska ligga fast.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 24 februari, 2022 § 6 att anta detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt.

Länsstyrelsen har den 31 mars 2022 meddelat att kommunfullmäktiges antagandebeslut om detaljplanen prövas i enlighet med vad som framgår i 11 kap 10 § (2010:900) plan- och bygglagen.

Kommunfullmäktiges antagandebeslut har också överklagades i slutet av mars 2022 av två sakägare. Överklagandena har efter rättidsprövning översänts till Mark- och miljödomstolen.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen utser ombud att föra Göteborgs Stads talan i målet med att besvara och bemöta Länsstyrelsens prövning av kommunfullmäktiges antagande beslut med inriktningen att den av kommunfullmäktige antagna detaljplanen ska ligga fast. Beslutsförslaget formuleras även så att det gäller vid yttrande över överklagandena till mark- och miljödomstolen samt att det gäller vid ett eventuellt överklagande till mark- och miljööverdomstolen.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Antagande av detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt

§ 6, 1471/21

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

Detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt, upprättad 2020-02-07 och reviderad 2021-11-23, antas.

Handling

2022 nr 24.

Yrkanden

Karin Pleijel (MP), Johan Zandin (V), Martin Wannholt (D), Mats Arnsmar (S), Stina Svensson (FI), Ann Catrine Fogelgren (L) och Hampus Magnusson (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Björn Tidland (SD) yrkar bifall till förslaget från SD i kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på yrkandena och finner att kommunstyrelsens förslag har bifallits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för bifall till kommunstyrelsens förslag. Nej för bifall till yrkandet från Björn Tidland”.

Omröstningen utfaller med 73 Ja mot 7 Nej. En ledamot är frånvarande. Hur var och en röstar framgår av bilaga 2.

Reservation

Ledamöterna från SD reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Protokollsutdrag skickas till

Byggnadsnämnden

Dag för justering

2022-03-09

Vid protokollet

Sekreterare

Lina Isaksson

Ordförande

Pär Gustafsson

Justerande

Håkan Eriksson

Justerande

Åse-Lill Törnqvist

BILAGA 2

Ärende: 6

Ärendemening: Antagande av detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt

Antal Ja: 73 Antal Nej: 7 Antal Avstår: 0 Antal Frånv: 1 Antal Kvittade: 0

Namn	Parti	Plats	Funktion	Resultat
Aslan Akbas	S	61	Ledamot	Ja
Bo Anderssen	L	33	Ersättare	Ja
Bettan Andersson	V	8	Ledamot	Ja
Ingrid Andreae	S	62	Ledamot	Ja
Mats Arnsmar	S	59	Ledamot	Ja
Jonas Attenius	S	56	Ledamot	Ja
Torkel Bergström	D	47	Ledamot	Ja
Daniel Bernmar	V	10	Ledamot	Ja
Jessica Blixt	D	54	Ledamot	Ja
Ulf Boström	D	50	Ledamot	Frånvarande
Sofi Bringsoniou	S	46	Ledamot	Ja
Jenny Broman	V	9	Ledamot	Ja
Kalle Bäck	KD	36	Ledamot	Ja
Emmyly Bönfors	C	31	Ledamot	Ja
Ulf Carlsson	MP	41	Ledamot	Ja
Peter Danielsson	D	67	Ledamot	Ja
Axel Darvik	L	18	Ledamot	Ja
Dalibor Eminefendic	MP	40	Ersättare	Ja
Anneli Eriksson	S	44	Ersättare	Ja
Håkan Eriksson	V	3	2:e v Ordf	Ja
Krista Femrell	SD	75	Ledamot	Nej
Eva Flyborg	L	32	Ledamot	Ja
Ann Catrine Fogelgren	L	16	Ledamot	Ja
Jörgen Fogelklou	SD	73	Ledamot	Nej
Pär Gustafsson	L	2	1:e v Ordf	Ja
Sofie Gyllenwaldt	M	27	Ledamot	Ja
Håkan Hallengren	S	63	Ledamot	Ja

Robert Hammarstrand	S	77 Ledamot	Ja
Bengt-Åke Harrysson	D	68 Ledamot	Ja
Åsa Hartzell	M	1 Ersättare	Ja
Finn Hellman	V	20 Ersättare	Ja
Christer Holmgren	M	13 Ledamot	Ja
Saida Hussein	S	78 Ledamot	Ja
Mariette Höij-Risberg	D	52 Ledamot	Ja
Gertrud Ingelman	V	21 Ledamot	Ja
Marina Johansson	S	57 Ledamot	Ja
Axel Josefson	M	5 Ledamot	Ja
Urban Junevik	V	24 Ledamot	Ja
Magnus Kindmark	S	81 Ledamot	Ja
Agneta Kjaerbeck	SD	74 Ledamot	Nej
Hannah Klang	V	22 Ledamot	Ja
Jörgen Knudtson	KD	35 Ledamot	Ja
Martin Kurzwelly	KD	34 Ledamot	Ja
Lena Landén Ohlsson	S	79 Ledamot	Ja
Karin Lindberg	D	48 Ledamot	Ja
Birgitta Lindgren Karlsson	D	66 Ledamot	Ja
Thomas Lingefjärd	D	49 Ersättare	Ja
Hampus Magnusson	M	6 Ledamot	Ja
Nina Miskovsky	M	7 Ledamot	Ja
Anders Moberg	S	64 Ersättare	Ja
Henrik Munck	D	76 Ledamot	Ja
Sabina Music	C	30 Ledamot	Ja
Erik Norén	V	23 Ledamot	Ja
Helena Norin	MP	38 Ersättare	Ja
Helene Odenjung	L	17 Ledamot	Ja
Toni Orsulic	M	11 Ledamot	Ja
Bosse Parbring	MP	39 Ledamot	Ja
Anna Sara Perslow	C	29 Ledamot	Ja
Karin Pleijel	MP	37 Ledamot	Ja
Rasmus Ragnarsson	SD	69 Ledamot	Nej
Jonas Ransgård	M	15 Ledamot	Ja

Parisa Rezaeivar	S	45 Ersättare	Ja
Amalia Rud Pedersén	S	80 Ledamot	Ja
Stina Sewén	FI	43 Ersättare	Ja
Yvonne Stafrén	SD	70 Ledamot	Nej
Anders Sundberg	M	12 Ledamot	Ja
Anders Svensson	M	26 Ledamot	Ja
Stina Svensson	FI	42 Ledamot	Ja
Pernilla Taxén Börjesson	SD	71 Ledamot	Nej
Kristina Tharing	M	14 Ledamot	Ja
Björn Tidland	SD	72 Ledamot	Nej
Viktoria Tryggvadottir Rolka	S	58 Ledamot	Ja
Mattias Tykesson	M	28 Ledamot	Ja
Frida Tånghag	V	25 Ledamot	Ja
Åse-Lill Törnqvist	MP	4 Ledamot	Ja
Mariya Voyvodova	S	60 Ledamot	Ja
Martin Wannholt	D	55 Ledamot	Ja
Lillemor Williamsson	D	53 Ersättare	Ja
Johan Zandin	V	19 Ledamot	Ja
Veronica Öjeskär	D	51 Ledamot	Ja
Per Anders Örtendahl	D	65 Ledamot	Ja

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Beslut

1 (4)

Datum

2022-03-30

Ärendebeteckning

404-9997-2022

Göteborgs kommun

Stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Sandra.trzil@sbk.goteborg.se

Beslut enligt 11 kap plan- och bygglagen (PBL) om kommunens antagandebeslut

Kommunens antagandebeslut

Kommunfullmäktige i Göteborg stad beslutade den 24 februari 2022 att anta detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt i Göteborgs kommun, Västra Götalands län (upprättad 2020-02-07 och reviderad 2021-11-23).

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att pröva kommunens antagandebeslut i enlighet med vad som anges i 11 kap 10 § (2010:900).

Enligt 13 kap 4 § PBL får detta beslut inte överklagas.

Skäl för prövningsbeslutet är att antagandet av planen kan antas innebära att bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Göteborg stad beslutade den 24 februari 2022 att anta detaljplan för Gibraltarvallen inom stadsdelarna Johanneberg och Krokslätt i Göteborgs kommun, Västra Götalands län.

Länsstyrelsen har tidigare yttrat sig i detaljplanens granskningskedje, 2020-03-20, och lyfte då följande prövningsgrunder:

- Miljökvalitetsnormer (MKN) för luft
- Människor hälsa och säkerhet med avseende på luftkvalitet, markstabilitet, översvänningsrisk, bullerstörningar och markföroreningar.

Efter kontinuerliga avstämningar återstod tillsynes enbart synpunkterna kopplade till prövningsgrunderna om MKN luft samt Människor hälsa och säkerhet med avseende på luftkvalitet. Bland annat ansåg Länsstyrelsen att bedömningarna behöver utgå från ”worst case” i enlighet med det tillstånd som gäller för kraftvärmecentralen, och de tidigare utredningarna hade inte beaktat

detta. Luftkvalitetsfrågorna utreddes därför vidare och diskuterades därefter mer ingående utifrån det nya underlaget.

Chalmers kraftcentral är belägen cirka 70 meter från de närmast planerade byggnaderna. Kraftcentralen är en forskningsanläggning och har möjlighet att förbränna olika typer av material. Exempelvis kan förbränning av biomassa, förutom utsläpp till luft av partiklar, kväveoxider och svaveldioxid, även orsaka utsläpp av metaller, dioxin och kvicksilver. Flera av metallerna samt dioxin och kvicksilver omfattas inte av miljökvalitetsnormer. Detta är dock föroreningar som utifrån miljö- och hälsopåverkan inte är önskvärda i samhället överhuvudtaget. Anläggningen har två skorstenar med höjden 32 meter över mark (+89 m). Flera av de planerade byggnaderna har maxhöjder mellan 30–40 meter över mark (+85 till +91 m), vilket betyder att byggnaderna kan göras något högre än skorstenarna.

Luftutredningarna drar slutsatsen att utifrån de föroreningar som omfattas av miljökvalitetsnormer är det timmedelvärde för kvävedioxid ($90 \mu\text{g}/\text{m}^3$) som är begränsande då plymen träffar fasaderna. Länsstyrelsen vill i sammanhanget påpeka att normens timmedelvärde är utformad som en 98-percentil, vilket innebär att 175 timmar per år medger normen att värdet $90 \mu\text{g}/\text{m}^3$ överskrids. För byggnaderna 4, 5 och 15 innebär det bl.a. att även på fasadnivåer där MKN beräknas klaras och tangeras har maximala timhalter över $90 \mu\text{g}/\text{m}^3$ beräknats förekomma. Till skillnad mot exponering i ett trafikerat gaturum där människor generellt inte förväntas vistas mer än tillfälligt, kommer lokalerna i de planerade husen att nyttjas under längre tidsperioder. Det behöver även tas i beaktande att nivåerna för miljökvalitetsnormerna syftar till att förbättra luftkvaliteten i samhället, men negativa hälsoeffekter förekommer även vid halter under normnivåerna.

Den miljömedicinska rapporten i ärendet drar slutsatsen att i flertalet av byggnaderna kommer inomhushalterna inte att bli kraftigt förhöjda, bl.a. då fönster sällan öppnas i den här typen av lokaler. Enligt rapporten finns dock viktiga undantag från ovanstående bedömning och det är de planerade husen 4 och 5 som bl.a. är avsedda som undervisningslokaler, men där även centrumändamål tillåts, såsom vårdcentral och föreningslokaler. Hus 4 och 5 ligger endast cirka 70 meter från skorstenarna och detta innebär att vid stabila väderförhållanden kan en kompakt plym med höga koncentrationer av luftföroreningar, i vissa fall högre än MKN, träffa fasaderna. Personer med befintlig luftvägssjukdom som exponeras för dessa halter kan få ökade luftvägsbesvär.

Den miljömedicinska slutsatsen är att trots detta är det möjligt att skapa en god bebyggd miljö, men det kräver en bra planering. Bra planering är, utifrån Länsstyrelsens tolkning av rapporten, exempelvis åtgärder som kan reducera risken för hälsobesvär genom att minska

emissionerna från kraftcentralen samt förhindra att luftföroreningar tränger in i lokaler och bostäder. Länsstyrelsens har framfört att målsättningen i planen behöver vara att rökgasplymen inte ska träffa byggnadernas fasader annat än i undantagsfall. I de fall plymen trots allt träffar fasaderna måste den förhindras att tränga in i lokaler (hus 4 och 5) och bostäder (hus 15).

Utifrån kommunens planering av området har det visat sig vara svårt att uppnå målsättningen att plymen inte ska träffa fasaderna. För att skydda människors hälsa har därför flera olika skyddsåtgärder diskuterats inom planen, bl.a. höjning av skorstenarna, kontinuerliga mätningar invid de mest utsatta byggnaderna i syfte att kunna avbryta förbränningen vid höga halter, ytterligare reningsutrustning för rökgaserna och att Chalmers kraftcentral ansöker om förändrade villkor med lägre utsläpp än vad tillståndet medger i dag. Dessa åtgärder har inte införts och de åtgärder som kvarstår är åtgärder för att förhindra rökgasplymen att tränga in i byggnaderna.

En framkomlig väg som diskuterats har varit att införa planbestämmelser som förhindrar att luftföroreningar tränger in i byggnaderna, som t.ex. ej öppningsbara fönster och placering av friskluftsintag. Länsstyrelsen har ansett att för att skydda människors hälsa ska planbestämmelser införas som åtminstone säkerställer att öppningsbara fönster och friskluftsintag inte förekommer på fasadhöjder och tak där nivåerna för Frisk luft inte klaras. Detta för att bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer inte hanterar föroreningshalter i rökgasplymer direkt mot husfasader och som därmed riskerar att tränga in i lokalerna. Normerna inkluderar dessutom inte samtliga föroreningar i en rökgasplym och för de föroreningar som inkluderas ger nivåerna för miljö kvalitetsnormerna inte ett tillräckligt skydd mot negativa hälsoeffekter.

Kommunens målsättning har varit avsevärt lägre och kommunen har angett att målsättningen är att klara haltnivåerna för miljö kvalitetsnormerna i rökgasplymen när den träffar fasaderna. Efter att ha mottagit antagandehandlingarna konstaterade Länsstyrelsen att en skyddsåtgärd, V_{10} , reglerar de våningsplan åt väster och öster där öppningsbara fönster och luftintag inte får placeras för hus 4 och 5. Skyddsåtgärden gäller på höjder +80 meter över nollplanet, vilket i stort sett motsvarar nivåer där MKN beräknas överskridas. Synpunkterna kopplade till prövningsgrunden om miljö kvalitetsnormer har därmed tillgodosetts med minsta möjliga marginal. Länsstyrelsen anser dock inte att synpunkterna kopplade till prövningsgrunden om människors hälsa har tillgodosetts för byggnaderna 4, 5 och 15. Som beskrivs ovan är inte nivåerna för MKN tillräckliga för att skydda människors hälsa och i aktuell detaljplan träffas fasaderna av en rökgasplym som kan innehålla en mängd olika föroreningar som är skadliga för hälsan.

Länsstyrelsen bad därför om ett förtydligande om varför kommunen valt att minimera området där fönster inte ska kunna öppnas samt där friskluftsintag inte ska kunna placeras till endast de nivåer där MKN beräknas överskridas istället för till det större område där plymen träffar fasaderna med förhöjda halter.

Motivering till beslutet

I kommunens bedömning och utredningar tillhörande planen framgick att rökgasplymen beräknas träffa byggnaderna 4, 5 och 15 med luftföroreningsnivåer där MKN luft tangerades eller överskreds mot fasader. Nivåerna för Frisk luft är lägre och överskreds följaktligen i större omfattning. Länsstyrelsen förespråkade därför att kommunen genom planregleringen skapade skydd, vilket kommunen, enligt Länsstyrelsens uppfattning, har gjort i viss utsträckning men inte i tillräcklig omfattning för att skydda människors hälsa. Länsstyrelsen anser att planens utformning i vissa delar är mindre lämplig och att den i dessa delar inte ger ett fullgott skydd för människors hälsa.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av funktionschef Nina Kiani Janson med planarkitekt Siri Himmelman som föredragande. Miljöskyddsavdelningen och rättsenheten har bidragit till beredningen av ärendet.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

Miljöskyddsavdelningen
Samhällsavdelningen, Rättsenheten
Samhällsavdelningen, Enheten för samhällsskydd och beredskap

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-224 40 00 eller via e-post vastragotaland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 9997-2022 i ämnesraden för e-post.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.